فصل چهارم

حفاظت فنی و بهداشت کار

مبحث اول : کلیات

ماده ۸۵– برای صیانت نیروی انسانی و منابع مادی کشور رعایت دستورالعملهایی که از طریق شورای عالی حفاظت فنی (جهت تامین حفاظت فنی)و وزارت بهداشت درمان وآموزش پزشکی (جهت جلو گیری از بیماریهای حرفه ای و تامین بهداشت کار و کارگر و محیط کار) تدوین میشود ، برای کلیه کارگاهها ، کارفرمایان ، کارگران ، و کار آموزان الزامی است .

تبصره – کارگاههای خانوادگی نیز مشمول مقررات این فصل بوده و مکلف به رعایت اصول فنی و بهداشت کار می باشند.

ماده ۸۶ – شورای عالی حفاظت فنی مسئول تهیه موازین و آئین نامه های حفاظت فنی می باشد واز اعضاء ذیل تشکیل می گردد:

۱– وزیر کار وامور اجتماعی یا معاون او که رئیس شورا خواهد بود .

۲–معاون وزارت صنایع

۳–معاون وزارت صنایع سنگین

۴–معاون وزارت کشاورزی

۵–معاون وزارت نفت

۶–معاون وزارت معادن وفلزات

۷–معاون وزارت جهاد سازندگی

۸– رئیس سازمان حفاظت محیط زیست

۹–دو نفر از استادان با تجربه دانشگاه در رشته های فنی

۱۰–دو نفر از مدیران صنایع

۱۱–دو نفر از نمایندگان کارگران

۱۲–مدیرکل بازرسی کار وزارت کار وامور اجتماعی که دبیر شورا خواهد بود.

تبصره ۱ – پیشنهادات شورا به تصویب وزیر کار وامور اجتماعی رسیده و شورا در صورت لزوم می تواند برای تهیه آیین نامه های مربوط به حفاظت فنی کارگران در محیط کار و سایر وظایف مربوط به شورا ،کمیته های تخصصی مرکب از کارشناسان تشکیل دهد.

تبصره ۲– آیین نامه داخلی شورا با پیشنهاد شورای عالی حفاظت فنی به تصویب وزیر کار وامور اجتماعی خواهد رسید.

تبصره ۳– انتخاب اساتید دانشگاه ،نمایندگان کارگران و و نمایندگان مدیران صنایع مطابق دستور العملی خواهد بود که توسط شورای عالی حفاظت فنی تهیه وبه تصویب وزیر کار وامور اجتماعی خواهد رسید.

ماده ۸۷- اشخاص حقیقی و حقوقی که بخواهند کارگاه جدیدی احداث نمایند ویا کارگاههای موجود را توسعه دهند ، مکلفند بدواً برنامه کار و نقشه های ساختمانی و طرحهای مورد نظر را از لحاظ پیش بینی در امر حفاظت فنی و بهداشت کار، برای اظهار نظر و تایید به وزارت کار وامور اجتماعی ارسال دارند . وزارت کار وامور اجتماعی موظف است نظرات خو درا ظرف مدت یک ماه اعلام نماید . بهره برداری از کارگاههای مزبور منوط به رعایت مقررات حفاظتی و بهداشتی خواهد بود.

ماده ۸۸ – اشخاص حقیقی یا حقوقی که به ساخت یا ورود و عرضه ماشین می پردازند مکلف به رعایت موارد ایمنی و حفاظتی مناسب می باشند .

ماده ۸۹ – کارفرمایان مکلفند پیش از بهره برداری از ماشینها ، دستگاهها ابزار و لوازمی که آزمایش آنها مطابق آیین نامه های مصوب شورای عالی حفاظت فنی ضروری شناخته شده است آزمایشهای لازم را توسط آزمایشگاهها و مراکز مورد تأیید شورای عالی حفاظت فنی انجام داده و مدارک مربوطه را حفظ ویک نسخه از آنها را برای اطلاع به وزارت کار وامور اجتماعی ارسال نمایند .

ماده ۹۰– کلیه اشخاص حقیقی یا حقوقی که بخواهند لوازم حفاظت فنی و بهداشتی را وارد یا تولید کنند ، باید مشخصات وسایل را حسب مورد همراه با نمونه های آن به وزارت کار وامور اجتماعی و وزارت بهداشت ، درمان وآموزش پزشکی ارسال دارند وپس از تأیید ، به ساخت یا وارد کردن این وسایل اقدام نمایند.

ماده ۹۱ – کارفرمایان و مسئولان کلیه واحدهای موضوع ماده ۸۵ این قانون مکلفند بر اساس مصوبات شورای عالی حفاظت فنی برای تامین حفاظت و سلامت و بهداشت کارگران در محیط کار ، وسایل و امکانات لازم را تهیه ودر اختیار آنان قرار داده و چگونگی کاربرد وسایل فوق الذکر را به آنان بیاموزند و در خصوص رعایت مقررات حفاظتی و بهداشتی نظارت نمایند. افراد مذکور نیز ملزم به استفاده و نگهداری وسایل حفاظتی و بهداشتی فردی و اجرای دستورالعملهای مربوطه کارگاه می باشند .

ماده ۹۲– کلیه واحد های موضوع ماده ۸۵ این قانون که شاغلین در آنها به اقتضای نوع کار در معرض بروز بیماریهای ناشی از کار قراردارند باید برای همه افراد مذکور پرونده پزشکی تشکیل دهند و حداقل سالی یکبار توسط مراکز بهداشتی درمانی از آنها معاینه و آزمایشهای لازم رابه عمل آورند .و نتیجه را در پرونده کارگاه ضبط نمایند .

تبصره ۱ – چنانچه با تشخیص شورای پزشکی نظر داده شود که فرد معاینه شده به بیماری ناشی از کار مبتلا یا در معرض ابتلا باشد کارفرما و مسئولین مربوطه مکلفند کاراورا براساس نظریه شورای پزشکی مذکور بدون کاهش حق السعی ،درقسمت مناسب دیگری تعیین نمایند .

تبصره ۲ – درصورت مشاهده چنین بیمارانی ،وزارت کاروامورااجتماعی مکلف به بازدید و تایید مجدد شرایط فنی و بهداشت و ایمنی محیط کار خواهد بود.

ماده۹۳ – به منظور جلب مشارکت کارگران و نظارت بر حسن اجرای مقررات حفاظتی و بهداشتی در محیط کارو پیشگیری از حوادث و بیماریها ،در کارگاههایی که وزارت کار وامور اجتماعی و وزارت بهداشت ،درمان وآموزش پزشکی ضروری تشخیص دهند کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار تشکیل خواهد شد .

تبصره ۱– کمیته مذکور از افراد متخصص در زمینه حفاظت فنی و بهداشت حرفه ای وامور فنی کارگاه تشکیل می شود واز بین اعضاء، دو نفر شخص واجد شرایطی که مورد تأیید وزارتخانه های کار وامور اجتماعی و بهداشت ،درمان وآموزش پزشکی باشد تعیین می گردند که وظیفه شان برقراری ارتباط میان کمیته مذکور با کارفرما و وزارت کار وامور اجتماعی و وزارت بهداشت ،درمان وآموزش پزشکی می باشد.

تبصره ۲– نحوه تشکیل و ترکیب اعضاء بر اساس دستورالعملهایی خواهد بود که توسط وزارت کار وامور اجتماعی و وزارت بهداشت ، درمان وآموزش پزشکی تهیه و ابلاغ خواهد شد .

ماده ۹۴– درمواردی که یک یا چند نفر از کارگران یا کارکنان واحدهای موضوع ماده ۸۵ این قانون امکان وقوع حادثه یا بیماری ناشی از کار را در کارگاه یا واحد مربوطه پیش بینی نمایند می توانند مراتب را به کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار یا مسئول حفاظت فنی و بهداشت کار اطلاع دهند واین امر نیز بایستی توسط فرد مطلع شده در دفتری که به همین منظور نگهداری می شود ثبت گردد.

تبصره – چنانچه کارفرما یا مسئول واحد، وقوع حادثه یا بیماری ناشی از کار را محقق نداند موظف است در اسرع وقت موضوع را همراه با دلایل و نظرات خود به نزدیکترین اداره کار وامور اجتماعی محل اعلام نماید.اداره کار وامور اجتماعی مذکور موظف است در اسرع وقت توسط بازرسین کار به موضوع رسیدگی و اقدام لازم را معمول نماید.

ماده ۹۵ – مسئولیت اجرای مقررات و ضوابط فنی و بهداشت کار برعهده کارفرما یا مسئولین واحدهای موضوع ذکر شده در ماده ۸۵ این قانون خواهد بود . هرگاه در اثر عدم رعایت مقررات مذکور از سوی کارفرما یا مسئولین واحد ،حادثه ای رخ دهد ، شخص کارفرما یا مسئول مذکور از نظر کیفری و حقوقی ونیز مجازاتهای مندرج دراین قانون مسئول است.

تبصره ۱ – کارفرما یا مسئولان واحدهای موضوع ماده ۸۵ این قانون موظفند کلیه حوادث ناشی از کار را در دفتر ویژه ای که فرم آن از طریق وزارت کار وامور اجتماعی اعلام می گردد،ثبت و مراتب را سریعاً بصورت کتبی به اطلاع اداره کار وامور اجتماعی محل برسانند.

تبصره ۲ – چنانچه کارفرما یا مدیران واحد های موضوع ماده ۸۵ این قانون برای حفاظت فنی و بهداشت کار وسایل و امکانات لازم را در اختیار کارگر قرار داده باشند و کارگر با وجود آموزشهای لازم و تذکرات قبلی بدون توجه به دستورالعمل و مقررات موجود از آنها استفاده ننماید کار فرما مسئولیتی نخواهد داشت . در صورت بروز اختلاف ،رأی هیأت حل اختلاف نافذ خواهد بود .

مبحث دوم – بازرسی کار

ماده۹۶– به منظور اجرای صحیح این قانون و ضوابط حفاظت فنی ، اداره کل بازرسی وزارت کارو امور اجتماعی با وظایف ذیل تشکیل میشود:

الف– نظارت بر اجرای مقررات ناظر به شرایط کار به ویژه مقررات حمایتی مربوط به کارهای سخت و زیان آوروخطرناک،مدت کار،مزد، رفاه کارگر، اشتغال زنان کارگران نوجوان

ب– نظارت بر اجرای صحیح مقررات قانون کاروآئین نامه ها و دستورالعملهای مربوط به حفاظت فنی .

ج– آموزش مسائل مربوط به حفاظت فنی و راهنمایی کارگران ،کارفرمایان، و کلیه
افرادی که در معرض صدمات و ضایعات ناشی از حوادث و خطرات ناشی از کار قرار دارند.

د– بررسی و تحقیق پیرامون اشکالات ناشی از اجرای مقررات حفاظت فنی و تهیه پیشنهاد لازم جهت اصلاح میزانها و دستورالعملهای مربوط به موارد مذکور،مناسب با تحولات و پیشرفتهای تکنولوژی.

ه– رسیدگی به حوادث ناشی از کار در کارگاههای مشمول و تجزیه و تحلیل عمومی و آماری اینگونه موارد به منظور پیشگیری حوادث.

تبصره ۱ – وزارت بهداشت ،درمان وآموزش پزشکی مسئول برنامه ریزی،کنترل، ارزشیابی و بازرسی در زمینه بهداشت کار و درمان کارگری بوده و موظف است اقدامات لازم را در این زمینه به عمل آورد.

تبصره ۲– بازرسی به صورت مستمر ،همراه با تذکر اشکالات و معایب و نواقص ودر صورت لزوم تعقیب متخلفان در مراجع صالح انجام می گیرد .

ماده ۹۷ – اشتغال در سمت بازرسی کار منوط به گذراندن دوره های آموزش نظری و علمی در بدو استخدام است .

تبصره – آئین نامه شرایط استخدام بازرسان کار و کارشناسان بهداشت کار با پیشنهاد مشترک وزارت کار وامور اجتماعی ،وزارت بهداشت ، درمان وآموزش پزشکی وسازمان امور اداری و استخدامی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. این شرایط به نحوی تدوین خواهد شد که ثبات و استقلال شغلی بازرسان را تامین کند و آنها را از هر نوع تعرض مصون بدارد.

ماده ۹۸– بازرسان کار و کارشناسان بهداشت کار در حدود وظایف خویش حق دارند بدون اطلاع قبلی درهر موقع از شبانه روزبه موسسات مشمول ماده ۸۵ این قانون وارد شده وبه بازرسی بپردازند ونیز می توانند به دفاتر و مدارک مربوطه در موسسه مراجعه و درصورت لزوم از تمام یا قسمتی از آنها رو نوشت تحصیل نمایند.

تبصره – ورود بازرسان کار به کارگاههای خانوادگی منوط به اجازه کتبی دادستان محل خواهد بود.

ماده ۹۹– بازرسان کار و کارشناسان بهداشت کار حق دارند به منظور اطـــــــــــــلاع از ترکیبات موادی که کارگران با آنهـا در تماس می باشند و یا در انجام کار مورد استفـــــاده قرار می گیرند ،به اندازه ای که برای آزمایش لازم است در مقابل رسـید ،نمونه بگیرند وبه رؤسای مستقیم خود تسلیم نمایند .

تبصره – سایر مقررات چگونگی بازرسی کـــــــــــــار مطابق آئین نامه ای خواهد بود که با پیشنهاد شورای عالی حفاظـت فنی و بهداشت کار حسب مورد به تصویب وزیر کار وامور اجتماعی یا وزیر بهداشت ،درمان وآموزش پزشکی خواهد رسید.

آئین نامه چگونگی بازرسی کار

ماده۱۰۰– کلیه بازرسان کار و کارشناسان بهداشت حرفه ای دارای کـــــــارت ویژه حسب مورد با امـضاء وزیـر کـار وامـور اجتماعی یا وزیر بهداشت ،درمان وآموزش پزشکی هستند که هنگام بازرسی باید همراه آنها باشد ودر صورت تقاضای مقامـات رسمی یا مسئولین کارگاه ارائه شود.

ماده ۱۰۱ – گزارش بازرسان کارو کارشناسان بهداشت کار در موارد مربوط به حدود وظـایف واختیاراتـشان در حکـم گـزارش ضابطین دادگستری خواهد بود .

تبصره ۱– بازرسان کار و کارشناسان بهداشت کار می توانند به عنوان مطلع و کار شناس در جلسات مراجع حل اختلاف شرکت نمایند.

تبصره ۲– بازرسان کار و کارشناسان بهداشت کار نمی توانند در تصمیم گیری مراجع حل اختلاف نسبت به پرونده هـایی کـه قبلاً به عنوان بازرس در مورد آنها اظهار نظر کرده اند شرکت کنند

ماده ۱۰۲– بازرسان کار و کارشناسان بهداشت کار نمی توانند در کارگاهی اقدام به بازرسی نمایند که خود یا یکی از بستگان نسبی آنها تا طبقه سوم ویا یکی از اقربای سببی درجه اول ایشان بطور مستقیم در آن ذینفع باشد.

ماده ۱۰۳ – بازرسان کار و کارشناسان بهداشت کار حق ندارند در هیچ مورد حتی پس از بر کناری از خدمت دولـت ،اسـرار و اطلاعات را که به مقتضای شغل خود به دست آورده اند ویا نام اشخاصی را که به آنها اطلاعاتی داده یا موارد تخلـف را گوشـزد کرده اند، فاش نمایند .

تبصره – متخلفین از مقررات این ماده مشمول مجازاتهای مقرر در قوانین مربوط خواهند بود.

ماده ۱۰۴– کار فرمایان و دیگر کسانی که مانع ورود بازرسان کار و کارشناسان بهداشت کار به کارگاههای مشمول این قـانون گردند ویا مانع انجام وظیفه ایشان شوند یا از دادن اطلاعات و مدارک لازم به آنان خودداری نمایند ، حسب مورد به مجازاتهای مقرر در این قانون محکوم خواهند شد .

ماده ۱۰۵– هرگاه در حین بازرسی ، به تشخیص بازرس کار یا کـــــــــــارشناس بهداشت حرفه ای احتمال وقـوع حادثـه ویا بروز خطر در کارگاه داده شود ، بازرس کار یا کارشناس بهداشت حرفه ای مکلف هستند مراتب را فوراً و کتباً به کار فرما یـا نماینده او ونیز به رئیس مستقیم خود اطلاع دهند .

تبصره ۱– وزارت کار واموراجتماعی و وزارت بهداشت ،درمان وآموزش پزشکی ، حسب مورد گزارش بازرسان کار و کارشناسان بهداشت حرفه ای از دادسرای عمومی مـــــــحل ودر صورت عدم تشکیل دادسرا از دادگـــاه عمومی محـل تقاضـا خواهنـد کرد فوراً قـــرار تعطیل و لاک و مهر تمام یا قسمتی از کار گاه را صادر نماید . دادستان بلافاصله نسبت به صدور قـرار اقـدام و قرار مذکور پس از ابلاغ قابل اجراست.

تبصره ۲ – کارفرما مکلف است در ایامی که به علت فوق کار تعطیل میشود مزد کارگران کارگاه را بپردازد.

تبصره ۳– متضرران از قرار های موضوع این ماده در صورت اعتراض به گـــــــــــــــــزارش بـازرس کـار ویـا کارشـناس بهداشت حرفه ای و تعطیل کارگاه می توانند از مراجع مـزبور به دادگاه صالح شکایت کنند و دادگاه مکلف است بـه فوریـت و خارج از نوبت به موضوع رسیدگی نماید. تصمیم دادگاه قطعی و قابل اجرا است .

ماده ۱۰۶– دستورالـــعملها و آئین نامـــه هـای اجـرائی ایـن مربـوط بـه ایـن فـصل بـه پیـشنهاد مـشـــترک وزارت کـــــــــــار وامور اجتماعی و وزارت بهداشت ، درمان وآموزش پزشکی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید .